

**Говор предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине
Босне и Херцеговине др Боже Љубића на Пленарној сједници 58. годишњег
засједања Парламентарне скупштине НАТО
Праг, 12. новембар 2012. године**

"Господине предсједатељу, даме и господо, учесници 58. годишњег засједања НАТО Парламентарне скупштине,

Поздрављам вас у име Парламентарне скупштине БиХ и у своје особно име.
Захваљујем на датој пригоди да се обратим судионицима овог веома значајног скупа.
Као што знате, Босна и Херцеговина је мала земља са непуних четири милијуна становника. БиХ је постала чланицом Уједињених народа 22. свибња 1992. године, након чега је услиједио рат који је са собом донио бројне жртве, помјерање пучанства и разарања.

Даујтонски мировни споразум, склопљен је 21. студеног 1995. године, чиме је заустављен рат што је уистину његова највећа вриједност. Један од Анекса Daytonskog мировног споразума, Анекс IV – Устав БиХ креирао је једну сложену државну структуру која је узроком да БиХ данас, 17 година након Даутона, није сасвим профункционирала као самоодржива држава о чему свједочи постојање Уреда Високог представника као врховног арбитра у тумачењу Устава.

Држава је устројена од два асиметрична ентитета, Федерације БиХ коју чини десет федералних јединица – кантона и Републике Српске која је централизирана структура. Постојање 13 парламената и 13 влада различитих разина надлежности те бројан административни апарат чини државу врло скупом, а доводи и до споре проходности одлучивања.

Парламентарна скупштина БиХ има два једнакоправна дома, Заступнички који броји 42 заступника и Дом народа са 15 изасланика, по пет из сваког од три конститутивна народа (Бошњаци, Срби и Хрвати). На челу државе је трочлано Предсједништво које чине представници три конститутивна народа.

Даме и господо,

Већ одавно је постало евидентно да само устројство БиХ представља ограничење за функционирање државе. Уз то, Еуропски суд за људска права из Strasbourgа је пресудио да Устав БиХ крши темељна људска права јер се припадници националних мањина и грађани који се не изјашњавају као припадници конститутивних народа не могу кандидирати у Предсједништво БиХ и Дом народа ПС БиХ.

Све то сугерира да Устав БиХ треба мијењати. Међутим, с обзиром на различито виђење будућности и унутарњег уређења БиХ још увијек не постоји концензус међу

политичким представницима три конститутивна народа око садржине уставних промјена.

С обзиром да је пресуда Суда у Strasbourg (позната као "случај Сејдић-Финци") увјет за апликацију за кандидатски статус БиХ у ЕУ намеће промјену Устава у овом дијелу као императив.

Политичка криза у БиХ која је перманентно стање од Даутона до данас је након задњих опћих избора 2010. године попримила значајку институционалне кризе јер смо скоро годину и по дана чекали на формирање Вијећа министара БиХ, а онда након само четири мјесеца релативно доброг функционирања парламентарне већине не разини државе дешава се прекомпозиција власти, која ево траје скоро три мјесеца.

Задњих пар тједана је обновљен дијалог лидера политичких странака и очекујем да на састанку који је договорен за 20. студеног у Мостару постигнемо договор око реконструкције Вијећа министара те програма који ћемо реализирати у сљедеће двије године. У том програму ја видим еуроатлантску агенду као најважнију, како гледе стабилизирања политичке кризе у БиХ тако и гледе свеукупног економског и друштвеног развита.

Период пред нама морамо искористит за интензивирање активности на прикључењу ка ЕУ јер БиХ драматично заостаје за својим сусједима у овом процесу. Хрватска, с којом БиХ дијели једну од најдужих граница у Европи половином сљедеће године постаје пуноправна чланица ЕУ што за БиХ представља и пригоду али и изазов. Наши источни сусједи, Србија и Црна Гора су кандидати за ЕУ. Све то и пред БиХ и пред ЕУ представља изазов. Наиме, увјерен сам да трајно стабилне Еуропе нема без стабилног Балкана, а стабилног Балкана, опет, нема без стабилне БиХ. Зато еуроатлантску агенду Балкана сматрам јако важном и за регију и за Еуропу.

У том контексту, и НАТО агенда добија на својој важности и то из више разлога, не само због тога што ниједна земља у Еуропи није постала чланицом ЕУ а да прије тога није постала чланицом НАТО. Изузетак је Аустрија. С друге стране, НАТО није само војно-обрамбена и сигурносна алијанса већ оквир и окружење за економску сурадњу и развој.

Даме и господо,

Посебно ми је задовољство бити овдје данас и размијенити са вама, колегама из региона и учесницима 58.засједања НАТО ПС стајалишта везана за НАТО интеграције БиХ.

На самом почетку, допустите ми да поновно истакнем чињеницу да Босна и Херцеговина дубоко цијени подршку и сурадњу коју имамо с НАТО-ом у оквиру НАТО интеграцијског процеса Босне и Херцеговине.

Премда је то до сада више пута наглашено, ја бих искористио ову прилику да поновно подцртам да је ова сарадња веома добра, не само за PARR процес, већ и за остале механизме Партнерства које Босна и Херцеговина тренутно користи. Сигурно да је то велики допринос и помоћ за наше напоре и напредак ка еуроатлантским интеграцијама, али и за процес унутарње консолидације и изградње наше државе као стабилног, демократског и просперитетног друштва.

Дозволите ми да изразим своје особно мишљење да је стратешки интерес и Босне и Херцеговине и НАТО да БиХ у оквиру читаве регије југоистока Европе постане дијелом Сјеверноатлантске алијансе. Познато је такођер да су се надлежне институције БиХ, Предсједништво и Парламент определили за чланство БиХ у НАТО као стратешки интерес.

Истина је, такођер, да у овом моменту не постоји исти консензус око чланства БиХ у НАТО јер у ентитету Република Српска још увијек постоје резерве с обзиром на одређене догађаје из рецентне повијести.

Ова чињеница, уз различита виђења рјешавања питања државне имовине а у оквиру тога и непокретне војне имовине, разлогом су да БиХ касни у активирању нашег чланства у МАП-у који нам је увјетно додијељен на Самиту министара иноземних послова НАТО земаља у Талину, травња 2010.

Ипак, након што је почетком вељаче ове године формирано ново Вијеће министра БиХ, остварен је значајан напредак у испуњавању увјета за напредак ка еуроатлантским интеграцијама.

Парламентарна скупштина БиХ усвојила је неколико закона који су раније били предметом унутарњих спорења, а Фискално вијеће БиХ којег чине премијери и министри финансија државне и ентитетске разине власти, усвојило је фискални оквир прорачунских расхода БиХ у периоду 2012-2014. година.

Износи предвиђени за државни прорачун, па тако и за сектор обране, нису повећани због тешке економске ситуације, али ово ипак илустрира суштински напредак у процесу договарања и постизања нужних компромиса.

Додатни проблем је што је структура прорачуна за обрану јако неповољна. Преко 80% тог износа се користи за трошкове персонала што је свакако неповољно. Ту морамо тражити боља и реалнија рјешења.

Задовољство ми је да могу истакнути позитиван помак који је учињен у погледу рјешавања питања државне имовине, а у оквиру тога и непокретне војне имовине. Желим вас информирати да су лидери шест водећих политичких странака у Босни и Херцеговини 09. ожујка ове године договорили принципе рјешавања питања државне имовине, односно војне имовине.

Договор, између осталог, предвиђа да се перспективна војна имовина (69 локација)

књижи као државна имовина на кориштење Министарства обране и Оружаних снага Босне и Херцеговине.

Очекујемо да Вијеће министара БиХ и ентитетске владе у најкраћем року овај политички договор преточе у одговарајуће одлуке што би значило испуњење увјета за активирање МАП-а, а то би омогућило да већ на НАТО самиту у просинцу се одобри активирање МАП-а . Државна тајница САД Хилари Клинтон је за вријеме недавног посјета БиХ изријеком нагласила да ће се особно заложити да се БиХ одобри активирање МАП-а на сљедећем самиту ако испуни ове увјете.

Даме и господо,

Овом пригодом, желим нагласити свесрдну помоћ НАТО Стожера Сарајево у бројним активностима које проводе на реформи и транзицији институција из сектора обране и сигурности.

Поред тога, министарства и институције БиХ активно раде на имплементацији обвеза које проистичу из чланства у НАТО програму „Партнерство за мир“, посебно у области механизма сурадње са НАТО-ом као што су ИПАП, ИПП, те ПАРП, прецизније Партнерски циљеви сурадње БиХ – НАТО.

Доста се ради на активностима у свези с рјешавањем вишкова наоружања и стрељива. Уз то, НАТО персонал активно помаже на транзицији војног персонала, изради документа Преглед обране БиХ и наставку активности у свези реализирања НАТО Труст фонда ПЕРСПЕКТИВА (Фонд који је оформљен у циљу професионалног оспособљавања и запошљавања отпуштених војника у цивилном сектору.)

Даме и господо, дозволите ми да закључим,

Без обзира на све проблеме и потешкоће са којим се БиХ суочава, она је у релативно кратком раздобљу забиљежила епохалан напредак. Од објекта услуга УН и НАТО снага на успостави и очувању мира у нашој земљи ми смо постали субјектом пружања услуга у кризним подручјима широм свијета.

Од три војске, које су ратовале четири године до успоставе мира 1995. године, ми данас имамо једну заједничку високо професионалну војску коју чине и у заповједном и у војним саставу или сами припадници некада зараћених страна или њихови најближи.

У њиховој сурадњи и раду се више не осјећа оптерећење прошлости.

БиХ наставља успјешно и активно судјеловање у ISAF мисији, као и мировној мисји УН у ДР Конгу, те планира проширење свог доприноса. По оцјени савезника из Данског, Њемачког и Хрватског контингента, БиХ је оцијењена као потпуно кредибилан партнер у извршавању захтјевних обвеза.

Наша активност у имплементацији Америчко-Јадранске повеље у формату земаља А-5 (Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Хрватска, Македонија и САД) даје добре резултате и реализирање Акционог годишњег плана је препознато као врло добар алат

у међусобној размјени искустава и добре праксе на путу ка НАТО.

И на крају, ако ме питате како даље, рећи ћу вам да за нас нема дилема када је у питању приступање ЕУ. Партнерски циљеви које реализујемо са НАТО говоре да постепено идемо и ка НАТО али да требамо рјешити одређене препреке које нам дају могућност за почетак реализирања МАП-а.

Сматрам да су еуроатлантске интеграције и интерес и циљ Босне и Херцеговине. При томе држим да је сам процес и достизање стандарда чак и важнији него само чланство. То на неки начин може бити и одређујуће код оних који у овом моменту имају одређене резерве према НАТО чланству да подрже процес достизања НАТО стандарда а он ће се најбоље достићи кроз активирање МАП-а.

Стога вас позивам вас да помогнете БиХ на том путу.

Још једанпут захваљујем на указаној части и пригоди да се обратим учесницима 58. годишњег засједања НАТО ПС.

Хвала на позорности." (крај)